

288 605

Вінницька обл.
Барський район,
с. Комарівці
Підгородецькому
Івану Станіславовичу

[С.1]

Шановний Володимир Антонович!

Нещодавно прочитав в газетах «Сільські вісті» та у Вінницькій «Комсомольське плем'я», що готуєте книгу «Голод 1933 р.» Свідком якихось фактів я бути не можу. А про своє дитинство згадати є що. Я народився 1926 р. в с. Галузинці, Деражнянського району, Хмельницької області в сім'ї селянина, який будучи молодим, здоровим і маючи одну конячину увесь свій час, все своє життя працював на своїй десятині, побудував в ці роки хату і т.д. І от в 1932 р. моя мати зі мною та матір'ю батька підводою поїхала на ярмарок в Волковинці (тоді райцентр), а в цей час до батька прийшла комісія, щоб він вступив в колгосп. Він дав згоду і не чаючи мами, віддав їм плуг і інше знаряддя. Коли мама приїхала з ярмарку і побачила, що батько уже господар без господарства, то почала його сварити і застала, щоб батько на другий день пішов і забрав заяву і своє ремесло. Він це зробив. Через декілька днів комісія активістів знов побувала дома, но уже не для агітації, а цього разу попрацювала так, що крім коня, воза, плуга і іншого інвентаря забрала все зерно (в т.ч. насіння) і інші продукти, які були навіть по горшках. Словом витрусили. Щоб сім'я перезимувала, то залишилось трохи картоплі, кормового буряка і кукурудзення, яке було призначене для корови. Зимою ми з стебел кукурудзення (корови вже не було) виймали м'яку серцевину, підсушували, мололи на жорнах на муку і варили баланду. Це на зиму було спасінням. З настанням весни і кукурудзення не вистачило, то багато людей, в т.ч. і наша сім'я і я, ходили

[С.2]

в ліс, збирали там слимаків (равликів), піджарювали їх (напевно що вони були жирними) і їли. Но і це мало допомогло. Як тільки підсохла дорог, батько взяв мене, вивів через усе село в напрямку дороги на с. Комарівці, Барського район, Вінницької області, розказав мені (а мені було 6 років) як дійти до Комаровець, де жила мати моєї мами (моя баба), а напевне добре все зрозумів, назнакомою дорогою, через 2 ліси, до вечора подолав до 10 км і все таки знайшов свою бабу хоч там раніше ніколи не був. Так в Комарівцях я залишився жити і до сьогодні вивівши мене за село мій батько скоро (менше місяця) помер. А йому було менше 35 років. Раніше на 3 дні померла його мати. Як хоронили її я був в Комарівцях. А як помер батько, то за мною прийшли і взяли мене на похорон. Як батька хоронили, то я перший раз їхів з ним на возі. А віз одним конем, найнятий чоловік і щоб було ближче до цвинтаря то везли не селом, а через полу. За возом ішло до 10 жінок, сусідок і близьких. В той час в Галузинцях (село більше 1000 ч) щоденно помирали більше десятка людей. За 1933 рік в селі померло кілька сотень. Тому і транспорту і провозаючих було дуже мало. Волею судьби, я на цьому цвинтарі був уже через років 30 то де могила так і не знаю. Все заросло чагарником. Я не знаю як тоді називали мого батька, куркулем, середняком чи бідняком. Но кілька років назад, я мав нагоду побувати коло тієї хати де народився. Ця хата через 50 років, мало чим відрізняється від тієї, яку малюють як хату Т.Г. Шевченко.

[С.3]

Така ж під соломою, обдерта і т.д. А в ній же живуть люди! 50 років а які злидні. Чому?

От мій спогад про один момент мого «щасливого» дитинства. Зараз коли я вже пенсіонер і дещо знаю про 1933 рік звинувачувати кого небудь в мерті мого батька я не можу. Можливо це була стихія подібна до землетрусу в Вірменії. Можливо що в Галузинцях, одною із причини великого помору, була міжнаціональна суперечка. Це село, де до половини жителів це українські поляки, а друга половина це настоящі українці. Но чому в інтернаціональній країні допускалась ворожнеча?

А в останній час я вже багато прочитав і чув, що голод був зроблений нарочито. Но до цього, все своє свідоме життя тільки вірив в правдивість та розквіт життя і під бурхливі оплески

вірив в вождя і його батьківські вказівки. Про причини ніхто не говорив. Чому ж були такими нікому непотрібні тисячі українських хлібодарів.

Ось мій спогад і відповідь на запитання в газеті. Якщо Вам такий факт потрібний то використайте. Якщо ні, то викиньте.

Тепер дозвольте поздоровити Вас із наступаючим Новим роком. Бажаю Вам миру і добре. Я чув вже таке поздоровлення для всіх людей СРСР.

Пробачте за безграмотність.

З пошаною до Вас, нині пенсіонер, ветеран праці

[підпис]

20.12.88